

VEIKLOS IR FINANSINĖ ATASKAITA

2017

Turinys

Įžanginis žodis	3
Apie LVI	4
Dalyvavimas teisėkūros procesuose	5
Visuomenės ugdymas	6
Pilietinio veikimo skatinimas	7
Nuotraukos iš renginių	8
Finansinė ataskaita.....	10
Laisvos visuomenės koncepcija.....	11

Įžanginis žodis

Perfrazuojant žinomą aforizmą, „mano laisvė baigiasi ten, kur prasideda jūsų nosis“. Kitaip tariant, gyvenu kaip man patinka – kol mano pasirinkimai nesukelia neigiamų pasekmių aplinkiniams. Viskas kaip ir logiška, tik kyla klausimas: kas nustato deramą „nosies ilgį“, arba momentą, kai mano poreikiai ima atsiliiepti kitų gyvenimams ir dėl to tampa ne mano vieno, o visuomenės reikalu? Jei paliksime šį klausimą neatsakytą, labai greitai pamatysime, kad „nosys“ ima ilgėti; panašiai kaip prie komunizmo augo „poreikiai“ ir mažėjo „galimybės“. Tokia žmogaus prigimtis.

Dėl to laisvę mylinčioje visuomenėje yra būtina atvira diskusija apie laisvės ribas, jų nustatymo kriterijus ir skirtingą elgesį su tas ribas gerbiančiais ir jų negerbiančiais. Uždraudus tokią diskusiją – kad ir siekiant apsaugoti teisę pačiam spręsti apie deramą savo „nosies ilgį“ – praktikoje laisvė taps savo pačios farsu. Neapsigaukime: demokratinė politika negali pakeisti kultūros, vertinančios diskusiją apie laisvę

ir jos ribas. Be tokios kultūros demokratinė politika legalizuos „nosies ilgį“ pagal turtingųjų ir įtakingųjų interesus. Todėl pirminis Laisvos visuomenės instituto (LVI) uždavinys yra puoselėti mūsų visų laisvę, skatinant gyvą diskusiją apie jos ribas ir jų nustatymo kriterijus.

LVI laikosi pozicijos, kad net ir plačiausios laisvės ribos privalo išsaugoti pagarbą pamatinėms žmogaus teisėms: teisei gimti ir nugyventi gyvenimą iki natūralios mirties, teisei augti su mama ir tėčiu bei teisei laisvai reikšti savo įsitikinimus ir pagal juos auginti savo vaikus. Dėl to, kaip galite matyti šioje LVI veiklos ataskaitoje, 2017 metais – kaip ir anksčiau – savo veiklos įrankiais rinkomės etinių, mokslinių ir praktinių argumentų bei teisinių sprendimų už gyvybę, šeimą bei įsitikinimų laisvę pristatymą visuomenėje ir komunikavimą politikams.

Nuoširdžiai dėkoju LVI rėmėjams ir bičiuliams už paramą, leidusią mums plėtoti savo veiklą 2017 m. Tikiuosi, kad susipažinę su mūsų nuveiktais darbais ir toliau remsite bei bendradarbiausite su Laisvos visuomenės institutu.

Nuoširdžiai
LVI Valdybos pirmininkas

Vincentas Jobelevičius

Apie LVI

Misija

Informuojant bei telkiant visuomenę ir bendradarbiaujant su politikais, ginti prigimtini žmogaus orumą, pamatines jo teises ir laisves.

Veiklos sritys

Lytis, santuoka ir šeima:

- vyro ir moters santuoka grįstos šeimos apsauga;
- požiūrio į lytiškumą, grindžiamo vyro ir moters skirtingumu bei vienoda verte, saugojimas.

Žmogaus gyvybės apsauga:

- negimusio žmogaus gyvybės apsauga;
- eutanazijos įteisinimo Lietuvoje prevencija.

Sąžinės ir įsitikinimų raiškos laisvė:

- minties, tikėjimo bei sąžinės laisvės nevaržymo užtikrinimas Lietuvoje.

Veikimo modelis

Dalyvavimas teisėkūros procesuose

2017 metais Laisvos visuomenės institutas vykdė Seimo ir kitų valstybės institucijų veiklos stebėseną ir analizę.

2017 metais stebėjome per **dvidešimt** teisėkūros iniciatyvų, iš kurių svarbiausios:

- **VAIKO TEISIŲ APSAUGOS PAGRINDŲ ĮSTATYMAS** ir jame suformuluoti smurto prieš vaikus apibrėžimai;
- **STAMBULO KONVENCIJA**, tarp kurios nuostatų yra reikalavimas įtvirtinti „socialinės lyties“ sampratą;
- **PAGALBINIO APVAISINIMO ĮSTATYMO PAKEITIMAS**, siūlantis leisti naikinti užšaldytus embrionus;
- **BIOMEDICININIŲ TYRIMŲ ETIKOS ĮSTATYMO PAKEITIMAS**, siūlantis leisti embrionų sunaikinimą tyrimų metu;
- **LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJOS 38 STRAIPSNIO PAKEITIMAS**, kuris įteisintų šeimos apibrėžimą per santuoką ir giminystės ryšį;
- **CIVILINIO KODEKSO PATAISOS**, įteisinančios partnerystę ir vienalytę partnerystę;
- **CIVILINIO KODEKSO PATAISOS**, numatančios alternatyvą partnerystei – bendro gyvenimo susitarimą, kuris leistų išspręsti praktinius bendro gyvenimo klausimus, bet susitariančiųjų neprilygintų šeimai;

- **ŠEIMOS STIPRINIMO ĮSTATYMO PROJEKTAS**, siekiantis sukurti vieningą pagalbos šeimai sistemą;

- **LYTIES KEITIMO TEISINIS REGULIAVIMAS**, siekiantis uždrausti lyties keitimą ir įtvirtinti prigimtines asmens lyties sampratą.

LVI 2017 metais Seimui, Prezidentei, Vyriausybei, įvairioms ministerijoms ir kitoms institucijoms išsiuntė per **dvidešimt** raštų, dalyvavo posėdžiuose, pasitarimuose, darbo grupėse, spaudos konferencijose, prieš svarbius balsavimus rengė ir platino argumentų atmintines, teikė alternatyvas ir pasiūlymus įvairių teisės aktų projektams.

Taip pat LVI vertino teisės aktų poveikį visuomenei, atliko teisinį jų vertinimą ir analizę, rengė pataisas ir argumentus. Šį darbą LVI darė ir savarankiškai, ir su kitomis nevyriausybinėmis organizacijomis, politikais, išoriniais įvairių sričių ekspertais.

Be to, LVI dalyvavo ir **ES piliečių iniciatyvoje „Mama, tėtis ir vaikai“**. Šia ES Komisijoje užregistruota iniciatyva siekiama ES teisėje įtvirtinti, jog santuoka yra nuolatinė ir ištikima vyro ir moters sąjunga, o šeima – pagrįsta santuoka ir (arba) giminyste, motinyste ir tėvyste. Šeima nebūtų laikoma vienalyčių porų partneryste.

Visuomenės ugdymas

Internetinis puslapis. Internetiniame puslapyje www.laisvavisuomene.lt talpinami LVI parengti straipsniai bei verstos užsienio žiniasklaidos naujienos aktualiomis šeimos, gyvybės, religijos laisvės temomis, taip pat čia įkeliami LVI parengti arba išversti vaizdo filmukai, talpinamos peticijos ir kita aktuali informacija. Platinaimų naujienų 2017 metais buvo apie **250** ir LVI puslapį jo lankytojai peržiūrėjo per **88 tūkst. kartų**.

Socialiniai tinklai. Puslapyje skelbiama informacija, vizualus su įkvepiančiomis citatomis, vaizdo filmukus ir kitą aktualią informaciją LVI platina socialinio tinklo „Facebook“ paskyroje „Laisvos visuomenės institutas“ ir „Renkuosi gyvybę“. Per 2017-uosius metus LVI paskyros, skirtos instituto veiklai viešinti, sekėjų greitos padidėjo **1,5 tūkst. naujų vartotojų** ir pasiekė **7 tūkst.** Reklamuojamus LVI įrašus vidutiniškai pasiekia **10–20 tūkst. socialinių tinklų vartotojų**.

Sklaida žiniasklaidoje. 2017 metais LVI parengė **keturiolika analitinių autorių straipsnių ir interviu** bei įvairiose žiniasklaidos priemonėse komentavo įvykius ir teisėkūros iniciatyvas. LVI atstovai dalyvavo **daugiau nei dešimtyje radijo laidų**, kur kalbėjo apie abortų, religijos laisvės, lytinio švietimo problematiką, šeimos ir gyvybės politiką.

LVI komentaras. Taip yra vadinamas LVI naujienlaiškis, el. paštu siunčiamas vartotojams, užsiregistravusiems LVI internetiniame puslapyje. Naujienlaiškyje LVI komentuoja aktualijas, kviečia piliečius prisijungti prie įvairių akcijų, pateikia nuorodas į vertingus straipsnius ir renginius. 2017 metais buvo išsiųsta **12 komentarų**, kurių kiekvienas vidutiniškai pasiekė virš **4,5 tūkst. užsiregistravusių gavėjų**.

Renginiai. 2017 metais LVI organizavo mokslinę konferenciją, kurioje LVI atstovai kartu su žymiu JAV sociologu M. Regnerusu kalbėjo apie šeimos instituto teisinio reguliavimo perspektyvas. Su Krikščioniško pilietinio veikimo forumu LVI rengė konferenciją „Krikščioniškas veikimas bendrojo gėrio link“. Taip pat LVI atstovai dalyvavo Adolfo Damušio politinių studijų konferencijoje „Mūsų šimtmetis: tauta demokratinės valstybės kūrybos ir griovimo kryžkelėse“ bei Seime vykusioje konferencijoje, skirtoje Stambulo konvencijos ratifikavimo klausimams.

Pilietinio veikimo skatinimas

Laiškų Seimo nariams akcija. 2017 m. sausio mėnesį LVI organizavo laiškų siuntimo akciją Seimo nariams. Jais parlamentariai buvo raginami atkreipti dėmesį į per plačias smurto sąvokas, kurias siekta įteisinti Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo pataisomis. Kelių parlamentarų siūlomi apibrėžimai itin jautrioje smurto prieš vaikus srityje dėl savo abstraktumo numatė itin plačias ribas tarnautojų ir suinteresuotų grupių interpretacijoms ir piktnaudžiavimui. Laiškų akcijos metu Seimo nariams buvo galima išsiųsti tiesioginius elektroninius laiškus ir išreikšti savo nepritarimą pernelyg abstraktiems smurto apibrėžimams. Nors ne idealiai, su smurtu susijusios sąvokos balsuojant Seime buvo patikslintos darbo grupėje LVI pasiūlyta kryptimi.

Piketas prieš plačias smurto sąvokas. Taip pat 2017 m. sausį LVI organizavo piketą prieš siekį Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme įtvirtinti pavojingai abstrakčias smurto prieš vaikus sąvokas, dėl kurių net atsakingos ir rūpestingos šeimos būtų galėjusios atsidurti institucijų darbuotojų akiratyje. Piketu, vykusiu prie Seimo rūmų, buvo siekiama atkreipti dėmesį į tai, kad bandant užtikrinti vaiko teises racionaliausia yra siekti ne *baimę varančių*, o praktikoje veikiančių, teisiškai tvarkingų įstatymų priėmimo.

Peticija dėl Stambulo konvencijos. LVI puslapyje atsirado galimybė pasirašyti peticiją, kuria galima išreikšti prieštaravimą valstybės valdžios institucijų planams ra-

tifikuoti Stambulo konvenciją. Prezidentei, Vyriausybei ir Seimui skirtame peticijos tekste išdėstyti pagrindiniai argumentai, kodėl Konvencija neturėtų būti ratifikuota. Šiuo metu vis dar aktyvios elektroninės peticijos pagalba sukaupti keletas tūkstančių Konvencijai nepritariančių piliečių parašų, kuriuos atsiradus poreikiui planuojama perduoti valdžios institucijoms.

Iniciatyva „Mama, tėtis ir vaikai“. Sušivieniję Europos Sąjungos piliečiai iniciatyva „Mama, tėtis ir vaikai“ (*Mum, Dad & Kids*) siekė ES mastu įtvirtinti nuostatą, jog santuoka yra nuolatinė ir ištikima vyro ir moters sąjunga, o šeima – pagrįsta santuoka ir (arba) giminyse, motinyse ir tėvyse. LVI suskaičiavo, procedūriškai parengė ir Vyriausiajai rinkimų komisiškai įteikė **virš 50 tūkst. Lietuvos piliečių parašų**, kuriuos surinko begalė savanorių. Taip pat LVI viešino iniciatyvos informaciją ir tarpininkavo tarp iniciatyvos iniciatorių Europoje bei Lietuvos institucijų. Tam, kad ES institucijos nagrinėtų iniciatyvą, turėjo būti surinkta bent 1 mln. ES piliečių parašų iš nemažiau kaip 7 valstybių narių. Kiekvienoje iš valstybių narių iniciatyvą privalėjo pasirašyti tam tikras minimalus piliečių skaičius; iš Lietuvos turėjo būti bent 8 250 parašų. Po Vyriausiosios rinkimų etikos komisijos patikrinimo oficialiai buvo pripažinti **apie 39 tūkst. parašų**, taigi Lietuva savo normą viršijo **beveik 5 kartus**. Visoje Europoje iniciatyva surinko apie milijoną europiečių parašų.

Nuotraukos iš renginių

Mokslinė konferencija „Šeimos instituto reguliavimo perspektyvos Lietuvoje: sociologiniai ir teisiniai aspektai“

Piketas prie Seimo dėl pernelyg abstrakčių smurto prieš vaikus sąvokų

LVI atstovai konferencijoje „Stambulo konvencijos ratifikavimas – kas pasikeistų?“

Krikščioniško pilietinio veikimo forumo konferencija „Krikščioniškas veikimas bendrojo gėrio link“

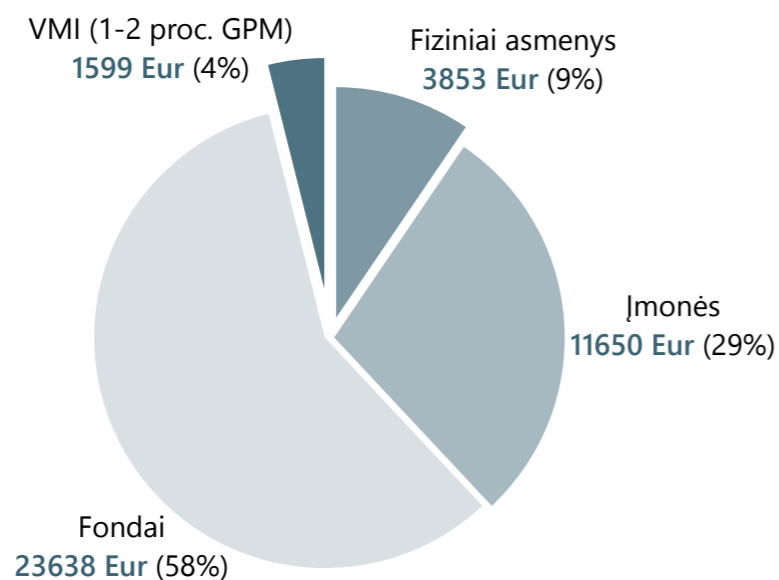
Finansinė ataskaita

2017 metų LVI pajamos ir sąnaudos:

2017 m. LVI pajamos sudarė 40 952 Eur,
o sąnaudos – 35 504 Eur.

LVI SĄNAUDOS 2017 METAIS:	
Darbuotojų išlaikymas	13517
darbo užmokestis	10307
mokesčiai	3210
Kitos veiklos	21160
buhalterinės apskaitos tvarkymas	2088
reklama	1119
neatskaitomo PVM sąnaudos	1131
komandiruotės	1024
įvairi veikla pagal projektus	15798
Nusidėvėjimas	338
Ryšiai	284
Kitos sąnaudos	205
(valiutų konvertavimas, neigiama valiutos kursų įtaka)	

2017 metais 40 740 Eur paramą LVI suteikė:

Laisvos visuomenės koncepcija

■ **Laisvė visuomet yra trišalis santykis.** Laisvei yra būtinos trys sąlygos: asmuo, kliūčių bei trukdymų nebuvimas bei gėriai, kurie yra asmens laisvo pasirinkimo tikslas bei priežastis. Vien tik kliūčių ir apribojimų panaikinimas savaime žmogaus nepadaro laisvu. Žmogui pilnaverčiam gyvenimui būtinų gėrių egzistavimas yra ne mažiau svarbi laisvės sąlyga nei apribojimų nebuvimas.

■ **Didelė dalis gėrių, kurie yra būtina laisvės sąlyga, gali atsirasti ir egzistuoti tik visuomenėje ar bendruomenėje.** Žmogus nėra sau pakankamas. Jis negali pats vienas, be kitų pagalbos pasiekti didelės dalies savo tikslų, kurie yra būtini jo laimei bei laisvei. Todėl visuomenės išsaugojimas bei jos tęstinumo užtikrinimas yra būtinos žmogaus laisvės sąlygos.

■ **Laisvė yra prigimtinis žmogaus poreikis, kuris tuo pačiu sukuria bei pagrindžia ir prigimtines pareigas.** Tai yra, sukuria pareigą savo laisve naudotis taip, kad nebūtų sunaikinti gėriai, kurie yra kitų asmenų laisvės tikslas. Šios pareigos nepaisymas būtų esminis teisingumo pažeidimas. Be šios pareigos paisymo nėra įmanoma teisinga bei laisva visuomenė.

■ Kadangi vieny visuomenės narių teisės neišvengiamai sukuria kitiems visuomenės nariams pareigas, tuo pačiu apribodamos jų laisvę, **laisvoje visuomenėje teisės negali būti suteikiamos ar plečiamos arbitraliai, neatsižvelgiant į kitų asmenų laisvę bei poreikį išsaugoti jų laisvei esminius socialinius gėrius.**

■ **Laisva visuomenė nėra vientisa erdvė, kurioje visi vienu metu ir visais atžvilgiais turi vienodas laisves.** Priešingai, laisvoje visuomenėje egzistuoja skirtingos erdvės, kurios skirtos puoselėti ir išsaugoti skirtingus laisvei svarbius gėrius. Konkreti individualių laisvių apimtis priklauso nuo erdvės, kurioje šiomis laisvėmis naudojasi.

■ Tai, kad laisvoje visuomenėje ne visų žmonių gėrio sampratos bei požiūriai į tai, kas yra geras (žmogaus vertas) gyvenimas, sutampa, nepaneigia, kad **yra tam tikri objektyviai egzistuojantys gėriai būtini visų visuomenės narių pilnaverčiam gyvenimui visuomenėje.** Šie gėriai sudaro visuomenės **bendrajį gėrį** ir yra pagrindas pačios visuomenės egzistavimui.

Laisvoje visuomenėje nevienodas asmenų vertinimas priklausomai nuo jų socialinio vaidmens, galimybių puoselėti bendrąjį gėrį ar gyvenimo būdo pasirinkimo neturi būti draudžiamas ar laikomas neteisinga diskriminacija, jei nepažeidžia šių principų:

- a) jis yra būtinas gėrių, reikalingų visų visuomenės narių pilnaverčiam gyvenimui (bendrajam gėriui), puoselėti;
- b) toks skirtingas vertinimas iš esmės nepanaikina pamatinių teisių ir laisvių (įskaitant laisvę privačioje erdvėje puoselėti alternatyvius gėrius ir jų sampratas).

Laisvoje visuomenėje asmuo gali laikyti save kuo nori. Tačiau tai nereiškia, kad jis gali reikalauti, kad kiti būtų verčiami pripažinti bei teigiamai vertinti jo pasirinkimą. **Asmuo negali versti likusios visuomenės dalies tapti jo užgaidų tenkinimo įkaitais paneigiant visuomenės narių sąžinės ir apsisprendimo laisvę bei teisę vadovaujantis sveiku protu ginti pamatinius socialinius gėrius.**

Asmuo, pasižymintis dorybėmis, turi daug daugiau galimybių pasinaudoti savo laisve siekdamas tiek asmeninių, tiek socialinių gėrių. Todėl **dorybes ugdančios institucijos (šeima ir Bažnyčia/religinė bendrija) visuomenės laisvei ir bendrajam gėriui yra lygiai taip pat svarbios, kaip ir švietimo bei kitos visuomenės ar atskirų jos narių pilnavertį gyvenimą įgalinančios institucijos.**

LAISVOS VISUOMENĖS INSTITUTAS

M. Paco g. 4, Vilnius

+370 687 57638

info@laisvavisuomene.lt

www.laisvavisuomene.lt